

միւթեւելլիլ նուամբօլէր պուլունաճադ տըր , վէ իշպու իւր միհր իլէ մէմհուր օլմանան գաւալայիմի նազ տիկէ պաթալ հիւքմիստէ գաւաճադ տըր :

Պէշինճի մատտէ.—Գաւալայիմի մէզ- քիւրէ քեաֆօքէյի վարիտաթը տէվ- լէթին թէսվիէյի պէտէլաթը մուգա- պիլինտէ գըյմէթի ապիկէլէրի իւզ- րէ պաշապալ օլարագ , մէմալիքի մահ- րուսէնին պիլիսիւմէ մալ սանտըգլա- րնտան գաղուլ օլունաճադ , վէ ֆազաթ կիւմիւրէ րէսմի վէ թէլէկ- րաֆ իւհրէթի քէմաքեան սիւքէյի խալիսէ օլարագ թէտիկէ գըլընա- ճադընտան , պիլթիապի պու գալիտէ- տէն միւսթէսնա տըր :

Ալթընճը մատտէ.—Իշպու նիգամ- նամէ ահքեամընճա , թէտալիւլէ չը գարըլաճադ օլան գաւալայիմի նագտի- եէնին պէտէլաթը թէտիկէ իլէ փէյ- տէրիւլէյ թէտալիւլէն ալընմադը ի- չիւն , կէչէստէ խազինէյի խասապի Շահանէտէն խազինէյի ճէլիլէյի Մա- լիկէեքէ թէլը օլունան վէ պիւտաճէյէ տախիլ օլմանան էրէյի մատէնէլէրիլէ Գօրու մատէնի վէ ճէտալիւլէ մու- հարէր պազը ագարըն իշլէտիլմէսին- տէն վէ եախօտ իլթիգամա վիւրիլմէ- սինտէն հուսուլէ կէլէճէք վարիտաթ- տէն միւրէթթէպ օլմագ իւզըն պիւր սէրմանէ թախսիս գըլընմը տըր : մա- տէն վէ ագարը մէզպուրէնին ֆիւրուս- թի թագտիւրտէ էսման հաստէսի ա- շաղատա եէտինճի մատտէնին պիւրինճի ֆիւրաւսընտա թախսիս օլունան մէն- վալ իւզըն իսթիւմալ իտիլմէք իշին , տէրհալ Պանգը Օսմանիկէ թէսլիւլ օ- լունաճադ տըր :

Եէտինճի մատտէ.— Մատտէյի սա- պըգատէ մուհարէր վարիտաթը մախ- սուսէնին տօգսան իւշսէնէսի մարտըն- տան իթիպարէն , հասըլաթը վագտաըն հէր նէնէ պալիլ օլուր իսէ , իւշ ոյտա պիւր քէրրէ թէմմալէն Մալիկէ խազի- նէսինտէն Պանգը Օսմանիկէ թէսլիւլ օլունաճադ , վէ պանգա տախի քէն- տուլէ թէսլիւլ օլունան մէպալիլ մըգ- տարը գաւալայիմի նագտիկէ թէտա- վիւլտէն ալըպ , վէ զէհրինէ պաթալ տամուլտը վուրուպ , Մալիկէ խազինէ- սինէ թէսլիւլ իլլիկէճէք տիւր , վէ պու վէ ճէլէ հէր սէնէ նէ մըգտար գալիւ- լիմին նագտիկէ թէտալիւլտէն ալըն- մըլ իսէ , տէֆթէրի զազէթ ալար իլէ իլան գըլընաճադ տըր :

Սէքիլինճի մատտէ.—Գաւալայիմի նագ- տիկէնին թէտիկէյի րէսիւլ մալի տալիֆ իւլ պէեան մատէն վէ էսլաք գարըլըգարընտան մատաւ , մէմալի- քի մահրուսէնին վարիտաթը ումուսի- եէսլիլէ տախի թէէմին գըլընմըլտըր :

Խալլի վագըլթան պէրու թըրնօլա թիւարէթի մէմիսի րիտաթիլտէ միւս , թախսիւլ պուլունաճադ , իպրագը սա- տագաթ վէ զալլէթ իլէ իֆթիլտար իլ- լէմէքտէ օլան հէմէհրիմիդտէն Տա- վուտ էֆէնտի Ասատուրեան , պու տէ- ֆա պէրայի միւքեաֆաթ զամմը մատալ իլէ Կէլիպօլու մէհրէմէյի թիւարէթ րէյիլիլինէ թալիլին պուլլուրուլու- նու , մամէմուսիլլէ խապէր ալմըլը տըր :

ԲԵՍՄԻ

(Մագամը մուսուլայի սէտարէթ իւզմանէ 2 աղօթթօս սէնէ 92 թարիլիլլէ Սօֆիա վալիսի տէվիլթու Մագար բաշա հադ- րէթիլի թարաֆընտան վարիտ օլան թէ- լիկարաֆնաթ տիւր)

Սըրպ գուրաւսընտան Զօնիլ գարի-

եէսինէ ասաքիւրի շահանէնին տուխու- լի սըրատա Սըրպըլաւըն իշէրիկէ ֆի- րար իթմէսիլլէ օրատա գալմիշ օլան պիւր գըզ չօճուղու , պատէհու թաալ- լիւգաթընա թէսլիւլ օլունմագ իւզըն , շիմուլիլք պիւր էմին մահէլտէ հըֆըլ իշին գօմանտալըգտան Շէհր քէօյիւ գալմագալըգընա կէօնտէրիլիլ , վէ մէզպուրէնին եանընա Խրիսթիան ա- զասընտան պիւրիսի թէրֆիգ օլունա- րագ , իշէրիկէ կէօնտէրիլմէսինէ թէ- չէպալիւս իտիլմէ իսէ տէ , Խրիսթիան ազասը կիթմէկէ ճէսարէթ իտէմէյէ- րէք ճէվապը գաթի վիւրտիլլէրինտէն , շիմուլիլք կիւզէլէք պագըլմագ իւզ- րէ , պիւղզարուր Շէհր քէօյիւ մէթրա- քօլիտալմէսինէ թէսլիւլ օլունաճադա- րըլ օլունաճադ :

(Տիկէր)

Տիւնքի կիւն Շէհր քէօյիւնէ կէ- լինտի Սըրպըլըն հին թէճալիւլլէն- տէ Շէհր քէօյիւ գուրաւսընտան պու- լարա գարըլմըլ օլան օթուլ գարիկէ էհալիսինտէն ալթըր արզը իսթիման իլէ էսլաշալարըն թէսլիւլ իտիլ գա- րիկէլէրինէ եէրէլէտիլիլտիլ արզ օ- լունմուլ իտի : Տիւն վէ պու կիւն պա- զը գալանլարտան օն պիւր գարիկէ է- հալիսի տահա կէլիպ եէտէլլինտէքի Սըրպտան ալտըլարը էսլաշաբը թէս- լիւլ իթմէլլէրիլլէ , պունլար տա գարի- եէլէրինէ եէրէլէտիլիլ , վէ եալընըլ օն իւշ գարիկէ էհալիսի հէնուլ կէլ- մէմիլ իտէլէր տէ , ճիւմէսինին պու կիւն եարըն ալտէթիլլէր մէմուլու գա- վի պուլունմուլ տուր :

Ի Խ Թ Ա Ր

ՏՕԳԹԷՕՐ ՃԷԼԱԼ

Պունտան աղտմէ նասըլ քի պիւրիլմիլ իտիք , տօթէթըր միւսայիլէյիլիլ Խրիսթ- տա կէրէք միւստէթի թահալիլիկէսինտէ , վէ Կէրէք տօթթօրուլ տիւրօմալը սիւղ իթիլտէն սօնրա , Խլէթը Լիֆթէնիլլէ գըմընա (գաղիկան ախա) , վէ ումուսի ալթիլթը միւստէլլէն տայի (ծննդտան գօրծարաններու վերաբերեալ) պիւրիլմէ մարագ վէ խասթալըլարա ֆէվէլլտտէ վէ մախսուստ սայ վէ էմէք վէրմիլ օլ- տուղուստան , պու միւսիլլի խասթալըլ- րար տիւշար օլանլարըն թէտալիլի իշիւլ տիլիւլլէր վագըլթարտա , եանի բաղար , ալըլ , րէնչլիմիլ վէ ճիւմա իթմէյի կիւնլիլի սասթ 6 տան 10 ա գատար , Պէյօղլուտա Գալթօնճու գուլլուգընտա Ձէլէք վէ եա- խա թօրճուլըր ողաղընտա վագը 10 իւ- մէրու խանէսինէ , վէ բազար իթմէյի , վէ շալլէմիլ վէ ճիւմա կիւնլէրի տախի , իսթիմալօլա Պալլէ գարուստէտա , Հա- միլիլլէ թիւրպէսի սըրալընտա , Եքի գա- բուլու տիւնլէրէ մաարաֆ , Միւսայիկան Վիլլէն էֆէնտիլին , 32 իւլմէրու էճգա- խանէսինէ միւրաճաթ իլլէմէլլէրի , իսթ ար օլունաճադ :

Էվթուստա կիւնտէն Կիւն իլէրու կիթ- մէթի օլուպ , վէ աղլէ վէ հէթիլիլ սա- նաթընա րէք մուվաֆթը օլան պու եէնի ուսուլլէ , տօթթօրու միւստէլլէյիլիլ խա- զա տահա գիւտաթ խըտմէթ իտէրէք , պա- տիլի մէմուսիլլէթիլլէրի օլաճաղը , մէմուսի գալիտէն տիւր :

Ի Լ Ա Ն

Կէտիւր Բաշա Թէաւորը ստէլպի թարաֆընտան իճարէ վիւրիլէճէք օլ- տըլընտան կէրէք սէնէլիլ վէ կէրէք մահ պէ մահ , հէր քիմ քի իճար լի- մէք իսթիլլէ թէաւոր օտաւալալըր Գրիգոր աղայա միւրաճաթ իլլէմէ- լէրի :

28 յուլիս 1876

Էմլաքը հիւմանտէտան , Թօրհանէ-

տէ 397 իւլմէրու տիւքընան , իքի աստէ լիւրայի օսմանի իճարէյի շէհ- րիլլէ իլէ , թալիպի իւհաէսինտէ օլմուղ- լէ , զիւտալլէ իտիլպ օլանլարըլ : Թշ պու աղօթթօրու միւստէլլէն եէտինճի ճիւ- մա իթմէյի կիւնլէնէ գատար , խա- զինէյի խասա իտարէ միւստէլլէ կէ- մէլէրի :

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ ՖԻՆԱՆՍԱ

Բարիկ 13 օգոստոս

1874 սէնէսի խանընա տախիլ օլմու- լարտան 161 քիլիլլէն քիլիլլէն աֆիլ օ- լունաճադ , վէ քիլիլլէն տէ մահալուսիկէ- թի միւստէթի թէնիլլէ գըլընաճադ :

ՄԵՄԼԷՔԷԹԷՆ

Պիւքըն , 12 օգոստոս

Այնաթօ մէմիլի , միւսիւ Պօստիլիսի րէյիլի սանի նասալ իլլէտի : Սօնրատան թէտիլլէ օլունմագ իւզըն , մէմուրիլլէ մաալաթընտան Երզնէ օն պէ- շի թէվէլլէ օլունմալըն ազատան պիւրիսի միլլէթ մէմիլլէն թէքիլլէ իթի :

ՍԱՐԻՍԱԻԷ

Պու կիւն Պըրէնլէրէ Ասատուսմիլի եթթիլլու օլունաճադտան Գալաթա պօրտաը ալըլըմիլլէ իտէտէ , Պէյօղ- լուտա 13 լէ : 20 փարախա էսլաճաթ Ու- ումիկէ իւզէրինէ իլ օլմուլ տուր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Գատըքէյ զըլ վէ էրքէք մէք- թէպլէրի թէվէլիլի միւգեաֆաթ րէսմի միւստիլլէթի իլէ Պէրպէրեան Ու . է- ֆէնտիլլին իրատ իլլէտիլլին տիւնքի նիւստէմիլլէ պիւրիլլէթիլլէ նութգ տըր :

ԳԱՍՏԻԱՐԱԿՆ

Գեր. Ս. Հարը , Տեարք և Տիկնայը :

«Գործ մանաւանդ քան խօսք» , կը զո- չեմք միլլու . և արդար է այս աղաղակն , երբ կը դիտուէ թէ մեք Հայերս յաճախ խօսիլ միայն զիտեմք , իսկ գործել , դուռ ուրեք , զօրէլլէ բայց ոչ նմանիլ մատնա- նիլ ընել զուղին մեծաճայն , բայց ոչ քայլ առնուլ դէպ ի նպատակն :

Սակայն ոչ նուազ ճիւղալիտ է թէ խօսքն ևս կարելուր է գործոյն և յաճախ նորա պատճառն . գործոյ ձեռն մտքին կը հնա- զանդի , և խօսքն է որ զմարն կը լուսա- ւորէ , կը հաստիլլէ և կը զըլլէ : Երկինք կը գոռան նախ քան զանթրեւելն : Երբորդու- թիւնն խորհրդաւոր ինքն յինքնան կը խօ- հրդակիլ յառաջ քան զկերտելն զմարդ , և եթէ անհրաժեշտ չլինէր խօսքն մարդ կա- յին քաղաքակրթիւթեան գործոյն , Նա- խախտալիլ իւրին , որ ոչինչ ըլլած է անօ- ղուտ և որ ամենուրեք միլլոցին մէջ կը աղաղա- կին մէջուլ խորհրդաւոր ներդաշնակու- թիւն մի հաստատած է , անպէտ կարո- ղութիւն մի չպիտի տայր մարդուն :

Գաղափարաց բաղխումն կը ցայտէ լոյսն , ինչպէս փայլակն դուրս կը սլանայ ամպոց ընդհարումէն :

Ներկեցէ ինձ ապա որ ցարդ ըստած խօսքերուն վերայ մի քանի բառեր այլ ես յաւելցնեմ , որք թերեւ լոյրորոյին անօ- գուտ չկորնչին : Ձիւր տկարագոյն շնչիլ մի որ միջնորոյին մէջ մի ալակն չհանէ :

Բառաւիլիմութիւնն մի օրէնք է նախա- խնամական . դաստիարակութիւնն մի խօր- հուրդ է , ինչպէս ամեն ծնունդ . հաս միւրքն զմարն կը ծնանի . զպրօցն այն խո- րանն է նուիրական ուր այդ խորհուրդն կը կատարուի . քանանայ մի կայ սպասա- ւորող այդ սեղանայն . դաստիարակն է այն : Գաստիարակը մի անձ մարդ է , նաև սրբազան . ներկայ քաղաքակրթութիւնը կը համադրուէ յինքնան , Երկինքն կապաղայն :

Արդ գաստարանի սեղանին գլուխը նստած կը տեսնեմ զփարձապետն , չղթապատեալ իւր աշակերտներն , սիրուն անմեղ մա-

նուկներ , որ , խելացի և մեծաբաց աչե- րով նորա շրթներէն կախուած , կը թուին նորա մէն մի բառն աղահնար ճաշակելիւր- րեւ . միտաւոր մանանայի մի հատեր , և ի մէջ մի բառ իւրեանց զիմաց վերայ կը սրիւ- րի նոր ու սննդանօթ ճիւղաւորութեան մի փայլաւորութիւն : Բառաւորեալ իւրեանց մատաղ խնայականութեան ճառագայթումն , կա- մայ ակամայ կը յիշեմ , ներք' Աստուած , եթէ կը մեղանչեմ , կը յիշեմ զՅիսուս ի վեր- նատան , երբ կենաց հացը կը ջամբէր իւր աշակերտաց և երկնային ճիւղաւորութեանց քօղն կը մերկանայր նոցա հիւսկեալ հոգեոց : Բայց միթէ և Յիսուս մի գերադոյն վար- ժապետ չէր մարդկութեան . քաղցը էր իւրեան վարդապետ կոչել զանձն . կը սի- րէր նա մանուկներն : Վսեմ դասագիրք մի տուաւ մարդկութեան ձեռքն , յորում պարտի նա հեղել , ընթեռնուլ և ջանալ ի միւս առնուլ կենաց բանն :

Առնուլ մի մանուկ , գրեթէ մի նիւթա- կան էակ , չունչ յիշել ի նա և գործել զնա էակ բարոյական , նորա մարդն մէջ , թուղթ սպիտակ , —բայց երբեմն առանին նախա- պաշարմամբ . աղտոտած — զփուարութիւն մի առաւել , զի հարկ է նախ մարդկութեան , —գրեւ այն ճիւղաւորութիւններն որք պար- տին լուսաւորել զինքն իւր ճակատագրին լցումն մէջ , նորա սրտին մէջ բնութեան և մօր նեւտած առաջին սերմութեան յեղմա-ւորել իւր քրտամբ , ջանալով ջնջել յոռի- ներն , —զի յաճախ ճարտար դաստիարա- կութիւն մի կը սրբազըն նաև բնութեան թերութիւնըն , նորա հոգւոյ կոկորն յիթիւնել , բանալ լուսայ , բարոյն , գե- ղեցկին , և վերջապէս , մանկաբարձ փեմ , ծնունդանել ի լոյս բերել մարդի ու հոգի- ներ , այս է իւր պաշտօնը փախուլ , վեհ և սուրբ :

Ինչ խորհրդաւոր վայրկեան է այն ուր մանկան մի շրթներն առաջին անգամ կ'ար- տասանեն այլ և քէ . կը թրթուր գաստի- արակին սիրտն . մի նոր հոգի կը մանկ բա- րոյական աշխարհին մէջ . արտասանել սոց- գրերն , աղաղիլ է . ս'աւտի . — խառնելն , անդուռնէն , մահն . ս' գիտի , ինչ պի- տի լինի այդ հոգին . — Հոմեր , Սոփոք , Կուլթիւսիլլէր , Գալուպիս . — գաղա- նիք , խորհուրդ . իայց ամեն կրնայ լինել , ամեն բան . դարձուն յիւր է ա- պաղայնելով , և այդ քառնէլ գործի կը զրգայ դաստիարակին հոգին աշխարհներ զուրս սլտի գան լուսաւորութեան կենսա- խայտ որ պիտի տրեւն միլլոցին :

Բարձր է այս աշխարհն , աւտի և դաս- տիարակն իւր նմանեաց շտուկէն մտքով և սրտով բարձրագոյն մի անձն է , ապա թէ ոչ չկարէ արժանաւոր կերպիւ կատա- րել զայդ պաշտօնն :

Իւ քանի՞նք զփուարին , դաստիարակու- թիւնն մի աննիւտն արիւթեան և փախուլ հոգւոյ գործ է . ամեն ոք չըմբռնէր թէ ինչ զփուարութիւն կայ տոհմ և խակ մտքերու հետ խօսելու մէջ . սլտը է մա- նուկ ըլլալ նոցա հետ , խանարիլ մանկա- կան մտաց աստիճանն , զգուշանալ մի վրէպ , մի թիւր կարծիք վրիպցնել շրթ- ներէլ կամ անդէպ շարժման մի օրինակն տալ : Եստուն նոյնժամայն տղուն մեղրա- մով սլտ կալուղ մտքին մէջ կը աղաղա- րի , և անպատշաճ շարժումն իսկ և խակ կ'օրինակէ մանուկն , հոյակի կենդանի ըլ- գուշանալ խրտուցանել զմանուկն , էակ քնքոյլ և զիւրաբել . հոյական աղիք ու- նեալ նորա համար , զուարթ ըլլալ նոյն իսկ երբ վիտ մի կը կրես հոգւոյդ մէջ , ճանձնոյթ չճանչել , երկրորդէլ , երրորդ- զէլ տաւերորդէլ անմուռն և գրեթէ գեր- մարդկային երկայնամտութեամբ մի , անձ- նուիրիլ , տալ լոյս , տալ հոգի , տալ նաև կենեղք քրտանց զմէջ մի կալուղի և թ ոքերուդ մէջ մի շնչոյն մէջ . անձ' այս զնով այն անկերպարան էակն որ մանուկ կը կոչուի կըլլայ մարդ' այսինքն էակ բա- րոյական :

Իւ յետոյ , երբ իւր փաստակալից օրն յանգ կը հանէ , դաստիարակին համար գեւ հանգստեան ժամը չհնչէր . մինչ այդ թատերց կամ սրահից մէջ հաճոյից բաժա- կի կ'արեւնան կամ քոյր բաղկաց մէջ օրուսն խոնջութիւնը կը մտնան , հարկ է որ նա աղօթ կանթեղի մ' ի նշուլ , լուցը- նելով բնութեան ձայնն որ հանդիտու կը խնդրէ , կըսած զբաւեցման մի վերայ' գրէ կամ թարթալիլ զըր' մի թերթեւուն մէջ :

